9. Short film as innovation format – new film created entirely with AI tools released | shortfilm.de. _shortfilm.de_. URL: https://www.shortfilm.de/en/kurzfilm-als-innovationsformat-neuer-komplett-mit-ki-tools-erstellter-film-veroeffentlicht/ (date of access: 15.03.2026).
10. Heaven W. D. Welcome to the new surreal: How AI-generated video is changing film. _MIT Technology Review_. URL: https://www.technologyreview.com/2023/06/01/1073858/surreal-ai-generative-video-changing-film (date of access: 15.03.2026).
11. Our T2 Remake. "OUR T2 REMAKE" A feature-length Artificial Intelligence Film, 2024. _YouTube_. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2upyv9tJCTM (date of access: 30.03.2026).
12. AiMation Studios. Where The Robots Grow | Full Movie | Family | Adventure | First Ai Feature Film | 2024 | 4K, 2024. _YouTube_. URL: https://www.youtube.com/watch?v=3vfhIeNHhv4 (date of access: 15.03.2026).
13. "Our T2 Remake" A feature-length parody made entirely in A.I. _"Our T2 Remake" A feature-length parody made entirely in A.I._ URL: https://www.t2remake.com/ (date of access: 15.03.2026)
14. TCLtvplus. Next Stop Paris | Trailer | TCLtv+, 2024. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KhQnnISdDIU (date of access: 15.03.2026).
15. TCLtvplus. Next Stop Paris | Short Film | TCL Studios, 2025. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Bqh0Pkj-JN0 (date of access: 15.03.2026).
16. Singapore-Malaysia production Pirate Queen: Zheng Yi Sao said to be world's first fully AI-generated movie. CNA Lifestyle. URL: https://cnalifestyle.channelnewsasia.com/entertainment/singapore-malaysia-film-world-first-ai-generated-464031 (date of access: 15.03.2026).
17. Marcin T. OpenAI-backed, AI-created movie 'Critterz' looks to debut at Cannes. Mashable. URL: https://mashable.com/article/ai-movie-critterz-cannes-film-festival (date of access: 15.03.2026).
18. AI-animated panda tale centers on reunion theme. _Global Edition_. URL: https://global.chinadaily.com.cn/a/202602/11/WS698c477da310d6866eb38bb8.html#:~:text=Li%20Guanyu,%20the%20film's%20chief%20creator,%20explained,to%20public%20welfare%20initiatives%20supporting%20national%20reunification. (date of access: 15.03.2026).

УДК 7.071:65.012.4
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9678-8901

ХАРИЗМАТИЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ У ВИКОНАВСЬКИХ МИСТЕЦТВАХ

Бурназова В.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: харизматичне лідерство; сценічна тривожність; людський капітал; мистецький менеджмент; емоційна саморегуляція; організації виконавських мистецтв.

Сценічна тривожність є одним із найстійкіших і водночас найбільш парадоксальних феноменів у сфері виконавських мистецтв. З одного боку, страх сцени розглядається як психологічний бар'єр, що негативно впливає на якість виконання, професійну впевненість і стабільність творчої діяльності. З іншого – емоційне збудження перед виступом є невід'ємною складовою живої художньої практики, яка за певних умов може виконувати мобілізаційну функцію. Для мистецьких організацій та освітніх інституцій питання регуляції сценічної тривожності безпосередньо пов'язане з формуванням професійної надійності виконавців, якістю мистецького продукту та довгостроковою стійкістю людського капіталу.

В умовах сучасних культурних трансформацій і глобалізаційних процесів мистецька освіта зазнає системних змін, що впливають на вимоги до професійної підготовки та інституційної стійкості [5]. У такому контексті розвиток людського капіталу набуває стратегічного значення, а управління емоційними та психологічними ресурсами виконавців стає складовою довгострокової конкурентоспроможності культурних інституцій. Дослідження сценічної тривожності традиційно розвивалися в межах психології та музичної педагогіки, з акцентом на індивідуальні механізми подолання страху [3]. Паралельно в теоріях харизматичного та трансформаційного лідерства доведено значення емоційно залученого керівництва для підвищення мотивації, довіри та результативності діяльності [6; 7]. Проте у сфері мистецького менеджменту ці напрями рідко інтегруються в єдину теоретичну рамку.

Феномен харизми викладача в мистецькій освіті розглядається як чинник духовно-культурної ідентичності студентів та потужний педагогічний ресурс [1]. Взаємозв'язок між артистизмом і виконавською самостійністю майбутнього фахівця підкреслює значення харизматичної присутності педагога в процесі становлення виконавця [4]. Харизматичне лідерство в теорії менеджменту розглядається як форма впливу, що ґрунтується на емоційній залученості, довірі, натхненні та здатності формувати спільне бачення [6; 7]. У мистецькій освіті та професійних колективах лідерство реалізується через фасилітаційні практики – створення безпечного середовища для експериментування, підтримку індивідуального стилю, уважне ставлення до емоційних реакцій учасників. Харизматична фасилітація може бути інтерпретована як поєднання емоційного лідерства та управлінської підтримки, спрямованої на

зниження деструктивної тривожності та підвищення внутрішньої впевненості виконавців [8].

Емоційна саморегуляція є здатністю особистості усвідомлювати, інтерпретувати та керувати власними емоційними станами відповідно до вимог ситуації [10]. Помірний рівень тривожності може виконувати мобілізаційну функцію, підвищуючи концентрацію, увагу та сценічну присутність [10]. Теорія психологічної безпеки підкреслює, що люди ефективніше проявляють ініціативу, творчість та готовність до ризику в умовах довіри та підтримки [9]. Харизматична фасилітація може виступати фактором, що опосередковано впливає на емоційну регуляцію через формування психологічної безпеки – натхненна комунікація та індивідуальна підтримка створюють умови, за яких тривожність сприймається не як сигнал небезпеки, а як елемент сценічної енергії [1; 9].

У теорії менеджменту людський капітал розглядається як сукупність знань, навичок, компетентностей і психологічних ресурсів, що визначають конкурентоспроможність організації. У виконавських мистецтвах він поєднує технічну майстерність з емоційною виразністю та здатністю діяти в умовах невизначеності й публічного оцінювання. Комунікація актора зі слухачами і глядачами в процесі театрально-сценічної діяльності є ключовим виміром цього капіталу, що формується в освітньому середовищі [2]. Готовність до сценічної діяльності, що забезпечується в процесі інструментальної та виконавської підготовки, охоплює не лише технічні, а й психологічні компетентності [3]. У цьому контексті харизматична фасилітація може розглядатися як інструмент формування сприятливого організаційного клімату та зміцнення людського капіталу [7; 8].

Спираючись на теоретичний аналіз, пропонується інтегративна концептуальна модель, що поєднує харизматичну фасилітацію, психологічну безпеку, емоційну саморегуляцію та розвиток людського капіталу у сфері виконавських мистецтв. Модель має багаторівневу структуру: на індивідуальному рівні описує зв'язок між фасилітаційним стилем лідерства та механізмами емоційної регуляції; на груповому – роль психологічної безпеки як колективного клімату; на організаційному – пов'язує ці процеси з розвитком людського капіталу. У межах моделі сформульовано п'ять концептуальних пропозицій: харизматична фасилітація позитивно пов'язана з формуванням психологічної безпеки; психологічна безпека сприяє розвитку емоційної саморегуляції виконавців; емоційна автономія визначає спосіб інтерпретації тривожності; трансформація тривожності у творчу мобілізацію позитивно пов'язана з якістю виконання; систематичне впровадження фасилітаційних практик зміцнює людський капітал організації.

Практичне застосування моделі передбачає розвиток фасилітаційних компетентностей керівників і викладачів. Регулярні рефлексивні практики, конструктивний зворотний зв'язок та акцент на розвитку, а не лише на

оцінюванні результату, зменшують страх негативної оцінки [8]. Формування середовища, у якому помилки розглядаються як частина навчального й творчого процесу, зменшує деструктивний вплив тривожності та сприяє готовності до творчого ризику [9]. Системне впровадження фасилітаційних практик може також сприяти зменшенню професійного вигорання та утриманню талантів у мистецьких організаціях [2; 3].

Таким чином, запропонована концептуальна модель дозволяє переосмислити сценічну тривожність не як виключно індивідуальну психологічну проблему, а як феномен, що піддається управлінському впливу через відповідні лідерські практики. Інтегруючи теорії харизматичного лідерства та емоційної регуляції з концепцією людського капіталу, дослідження розширює поле мистецького менеджменту та окреслює нові перспективи для міждисциплінарного аналізу творчих організацій [5]. Харизматична фасилітація постає як потенційний стратегічний інструмент розвитку людського капіталу в мистецьких інституціях в умовах глобалізаційних викликів сьогодення [1; 4].

Список використаних джерел

1. Бурназова В. Феномен харизми викладача у процесі становлення духовно-культурної ідентичності студентів. Естетика і етика педагогічної дії. 2025. Вип. 32. С. 60-71. https://doi.org/10.33989/2226-4051.2025.32.347815

2. Бурназова В. Роль комунікації акторів зі слухачами/глядачами у процесі театрально-сценічної діяльності. Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. 2024. № 2(63). С. 85-99. https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(63).2024.310291

3. Бурназова В. Шляхи формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до сценічної діяльності у процесі інструментальної підготовки. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2023. Вип. 1. С. 210-217. https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-1-210-216

4. Бурназова В. Артистизм як один з чинників виконавської самостійності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2016. Вип. 3. С. 90–95.

5. Денисюк Ж. З. Мистецька освіта в умовах глобалізації та культурних трансформацій сучасності. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2023. № 1. С. 23-28.

6. Burns J. M. Leadership. New York : Harper & Row, 1978. 544 p.

7. Conger J. A., Kanungo R. N. Charismatic Leadership in Organizations. Thousand Oaks : Sage, 1998. 288 p.

8. Bass B. M., Riggio R. E. Transformational Leadership. 2nd ed. Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates, 2006. 282 p.

9. Edmondson A. C. Psychological Safety and Learning Behavior in Work Teams. Administrative Science Quarterly. 1999. Vol. 44, No. 2. P. 350-383.
10. Gross J. J. Emotion Regulation: Current Status and Future Prospects. Psychological Inquiry. 2015. Vol. 26, No. 1. P. 1-26.

ORCID 0000-0001-5872-9839
ORCID: 0009-0008-6176-6962

ІНТЕГРАЦІЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКИХ ТА АКТОРСЬКИХ ЗАСОБІВ БОГДАНА АНТКІВА У СЦЕНІЧНОМУ ВТІЛЕННІ РОЛІ НАЛИВАЙКО У ВИСТАВІ «НАЛИВАЙКО» НА СЦЕНІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОБЛАСНОГО МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

Кирея М.В., доктор філософії, доцент,
доцент кафедри театрального мистецтва
Панасюк К.В., асистент кафедри театрального мистецтва
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Синтез музичних та акторських здібностей передбачає інтеграцію двох важливих аспектів — музики та акторської гри — для досягнення більш глибокого і виразного результату. Музика є засобом вираження емоцій, яка може підкреслювати настрій сценічної дії та створювати атмосферу вистави. Актори перевтілюються у своїх персонажів відповідно до твору автора та задуму режисера, практично володіють виразною мовою тіла, голосу, передають емоції через жест, погляд та міміку. При поєднанні акторських та музичних здібностей актор створює неповторний багатогранний образ.

Богдан Михайлович Антків протягом близько п’ятнадцяти років (1948–1962) був пов’язаний із Тернопільською театральною сценою, де реалізував себе як композитор, автор музичного оформлення значної кількості вистав репертуару, а також як актор, сценічні роботи якого набули статусу вагомого внеску в художню практику театру. У творчому доробку актора зафіксовано низку сценічних образів, зокрема Тараса Голоти у виставі «Правда», Гайдая («Загибель ескадри»), Забєліна («Кремлівські куранти»), Михайла Гурмана («Украдене щастя»), Софрона («Маруся Богуславка»), Гната («Безталанна») та Манеліка («Людина та вовк»), що засвідчує жанрово-рольову різноманітність його виконавської діяльності. Поданий перелік сценічних образів не є вичерпним щодо творчого доробку артиста. Кожна з виконаних ролей характеризується індивідуальною художньою виразністю та неповторною сценічною грою,